

ТЕСТ № 2

Междинно ниво IX-XII клас

Име:..... клас.....

Прочетете текста и отговорете на въпросите от 1. – 5.:

На 6 май Българската православна църква почита паметта на християнския светец Георги. За българите този празник е известен повече като Гергьовден и народните традиции го свързват с пожелание за изобилие и плодородие, за богата и спорна година. Свети Георги е покровител на овчарите и стадата и именно затова обичаите, свързани с деня на светеца, се преплитат с обредността при земеделците.

Св. Георги е роден в Кападокия, Мала Азия. Той бързо се издига в кариерата си и едва 20-годишен е назначен като пълководец в армията. Като верен последовател на Христовата вяра е убит от император Диоклециан /283-305г./. Притчата разказва, че с помощта на Света Троица Св. Георги убил змея, който всеки ден вземал по една девойка за своя жертва. Оттогава той е наричан Свети Георги Победоносец и е покровител на войниците. За християнството победата му над змея символизира победата на християнството над езичеството.

1. Какъв е видът на текста?

- А) разговорен
- Б) художествен
- В) официално-делови
- Г) научнопопулярен

2. Основният предмет на текста е:

- А/ християнството
- Б/ християнският празник
- В/ Свети Георги
- Г/ ритуалите на празника

3. Диоклециан е:

- А/ императорът, провъзгласил Свети Георги за покровител на войниците
- Б/ императорът, убил Свети Георги
- В/ сподвижник на Свети Георги
- Г/ радетел за приемането на християнството

4. Кой от изразите е използван в текста като означение на Свети Георги:

- А/ победителят на змея
- Б/ закрилник на стадата
- В/ верен последовател на Христовата вяра
- Г/ почитаният християнски светец

5. Кое твърдение според текста НЕ е вярно:

- А/ С помощта на Света Троица Св. Георги убил змея, който всяка година вземал по една девойка за своя жертва.
- Б/ Св. Георги е роден в Кападокия, Мала Азия.
- В/ Св. Георги е убит през края на трети и началото на четвърти век.
- Г/ За християнството победата на Свети Георги символизира победата на християнството над езичеството.

6. На кой празник можете да чуete израза : „Хващаме се за зелено“ ?

- А/ Гергьовден
- Б/ Благовещение

- В/ Еньовден
- Г/ Великден

7. Опишете накратко кукерския обичай. Свободния си отговор запишете на празните редове.

.....

.....

.....

.....

8. Според народните вярвания на Благовец кукувицата кука за първи път през годината. За това този ден се нарича още Кукувден. От тук произлиза и изразът : *на кукувден*. Какво означава : *Тази работа ще бъде свършена на кукувден*.

- А/ Тази работа ще бъде свършена на 25 март
- Б/ Тази работа ще бъде свършена все някой ден
- В/ Тази работа никога няма да бъде свършена
- Г/ Тази работа ще бъде свършена след много време

9. Коя от думите не е синоним на останалите:

- А/ храброст
- Б/ смелост
- В/ всеотдайност
- Г/ мъжество

10. В кой ред думите са пароними :

- А/ покровител / пазител
- Б/ цветница / цвете
- В/ моми / ергени
- Г/ православен / прославен

11. В кое изречение не е допусната правописна грешка ?

- А/ Кукерската игра включва особени обреди със символичен характер – оран, сеидба, смърт и възраждане на Царя.
- Б/ На Сирни заговезни, след извършване на ритуала „хамкане“, конецът се гори и по пламъка се гадае – богата реколта, сватба, добра година, лоша година ....
- В/ На Великден се ходи на гости на родители, кръсници, близки .....
- Г/ Весниците отразиха традиционните конни надбягвания на Годоровден.

12. В коя от подчертаните думи е допусната грешка ?

Първото великденско яйце винаги се потапя в червена боя, защото символизира Христовата **кръв(а)**. На Великден с това яйце се прави кръстче на челото на децата, а **слет(б)** това и на останалите. **Според(в)** традицията, на когото яйцето е най-здроо, ще бъде **здрав(г)** през годината.

13. Подчертайте подходящото местоимение.

- А/ На Благовещение празнуват майките, *чиято* / *която* закрилница е Богородица.
- Б/ На Гергьовден стопанката става рано и премита къщата, след *което* / *каквото* закичва вратите с букети от здравец, люляк и цъфнали клонки.
- В/ По еньовата китка се гадае за здравето на човека, *който* / *комуто* тя е наречена.
- Г/ При хамкане, детето, *което* / *който* хване халвата със зъби, ще бъде здраво през цялата година.

14. Изберете подходящия синоним в зависимост от езиковия стил на изречението.

букет* / *китка

- А/ На Цветница младите момичета хвърлят в реката венци и .....
- Б/ Много венци и ..... бяха поднесени на 2 юни в чест на загиналите.

15. В кое изречение е допусната пунктуационна грешка ?

- А) В ранното първомартенско утро навън излизали само момите защото тяхната хубост радвала Баба Марта.
- Б) На шега или сериозно, някога имало обичай дори да „женят“ Марта за някой стар ерген или вдовец от селото.
- В) Ако след това времето се стопли, значи Баба Марта е харесала жениха.
- Г) Ако пък не го е одобрила, старицата се разсърдвала и зафучавала със снежни виелици.

Румяна Панайотова ; Радио България

16. Поправете допуснатите грешки при членуване :

- а) Свеща гореше пред иконата на свети Георги.
- б) Героя, когото почитаме на 2 юни, е Христо Ботев.
- в) Великденския козунак е обреден хляб, който се меси специално за празника.
- г) Изучаваме символиката на пролета в народните обичаи.

а) .....

б) .....

в) .....

г) .....

**17. Прочетете стихотворението на Гео Милев. Кой празник и коя традиция представя то ?
Запишете отговора си на празните редове.**

Пълна кошница с яйца –
шарени, червени,
сини и зелени.
Вземайте сега деца,
Чукайте без страх!
-Чук! -
И да видим тук
кое от тях
ще излезе най-кораво,
най-здраво –
кое ще бъде пръв юнак –
борак.
„Аз!“ – викна синьото яйце,
ала в миг се спуска :
с два юмрука
го пречука
зеленото яйце.
Но него пък с един юмрук
-Чук! –
Червеното яйце го смачка,
като играчка...
Браво!
Червеното е най-кораво!
Червеното е пръв юнак,
Борак !

.....
.....
.....

18. Какво е изразното средство в подчертаните стихове ?

- А/ хипербола
- Б/ олицетворение
- В/ символ
- Г/ метафора

19. Прочетете стихотворението „Благовещение“ на П. Яворов. По какъв повод е написано то и какво внушение се постига чрез паралела с християнския празник ? Свободния си отговор запишете на празните редове.

Прохладен лъх от ангелско крило,
о ангел, о дете,
зефирен лъх от ангелско крило
сред зной облъхва моето чело;
отпаднал ме лелее нежен сън ...
зора се зазорява въвн.

Мелодия неземна сред нощта
о ангел, о дете,
мелодия вълшебна сред нощта
лелее и приспива мисълта :
зора се нова зазорява въвн
и празничен се носи звън.

Душата ми тъгува и мълчи,
о сълза, о дете,
душата ми бленува и мълчи –
и тихо капят сълзи от очи :
аз слушам празнично тържествен звън
през утрен сън – уви, през сън ...

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

20. Попълнете празните места с подходяща дума.

Денят на свети Лазар е разпространен в цяла България. Главни действащи лица на този празник са а)..... Те преминават от една социална група в друга – вече не са деца. След като е взела участие в лазаруването всяка девойка може да се ..... Поради това Лазаровден има важно значение за тях. Бъдещите Лазарки се събират предварително, за да си ..... стари и научат нови песни. Повечето от песните не се повтарят, защото се изпълняват в зависимост от социалното ..... на хората.

От онлайн пресата

- А/ бабите / девойките / момците
Б/ ожени / омъжи / сватоса
В/ признат / привикат / припомнят
Г/ положение / приложение / поколение

21. Прочетете откъса от романа “Железният светилник” на Димитър Талев и напишете аргументативен текст в обем до две страници на тема: „Отношенията „личност – народ – история” . Преди текста отбележете жанра му – интерпретативно съчинение или есе.

Лазар, по-малкият Стоянов син, не сваляше поглед от монаха и всяка дума на рилеца падеше като огнена капка направо в сърцето му. Пламенните слова на монаха, изричани буйно и в по-особен строй, бързо завладяха ума и цялата му душа и момчето, унесено и развълнувано, неусетно проговори, а рилецът го насърчи с поглед:

- Многоброен наш народ, могъщ славянски род, Русия – колко хубаво! – После то додаде с някакво дълбоко смущение: - Ала гръцкият народ не е ли по-велик и най-учен от сички народи?

- Дете, дете... – въздъхна рилецът – ти вече си вкусил от чуждата отрова. Всеки народ е велик за себе си. И гърците са били, а ние не сме ли били? Научи миналото на своя народ, за да се гордееш. Ти учиш гръцки...

- Уча...

- Всяко знание е богатство, но когато е знание лъжливо, то е отрова за душата.

Фанариотските книги и учители ти разкриват тяхното величие и наука и ти внушават, че няма по-велики от тях, но забулват в лъжа и забравя величието на собствения твой

народ, за да поселят в тебе чужда душа. Това е чуждата отрова, за която ти говоря. От векове в тъмно робство, ние сме прости и невежи, а фанариотите още повече ни заблуждават, за да ни смесят със своето стадо и то ще стане по-многобройно с нас. Отвори очите си, дете, пази се от чужди заблуди, познай себе си и своя народ. Орелът лети към небето със свободни крила, а нашите крила са сковани и трябва да пречистим сърцата си от вража, гибелна отрова.

Хаджи Серафимовата внука седеше встрани с подвити нозе, загледана пред себе си.

“Що говори тоя калугер – мислеше си тя, - влязъл така внезапно в дома ми? Какъв ли е той, макар да е толкова сладкодумен? Живейме ний, както ни е създал бог, боим се от него и просим неговата милост и закрила, когато ни връхлети зло. Имам си своя къща, родих осем деца, на крак съм от сутрин до вечер, пазя се от грех и от чуждия човек, който гледа да ми напакости...”

- Човек не бива и не може да живее само за себе си – чу тя отново гласа на монаха и го погледна. Очите му горяха със силен блясък, той продължи: - Имаме свой дом и своя челяд, но имаме и свой народ и колкото сме слаби сами, толкова сме силни всички заедно, братя по кръв и по вяра.

ЗАДАЧА	ОТГОВОР	БРОЙ ТОЧКИ
1.	Г	1
2.	В	1
3.	Б	1
4.	В	1
5.	А	1
6.	Б	1
7.	Свободен отговор	2
8.	В	1
9.	В	1
10.	Г	1
11.	Б	1
12.	Б	1
13.	чиято / което / комуто / което	За всеки верен отговор се дава по 0,5 точка / общо 2
14.	китки / букети	За всеки верен отговор се дава по 0,5 точка / общо 1
15.	А	1
16.	свещта / героят / великденският / пролетта	За всеки верен отговор се дава по 0,5 точка / общо 2
17.	Великден / борене с яйца, чукане с яйца ...	За всеки верен отговор се дава по 0,5 точка / общо 1
18.	Б	1
19.	Свободен отговор	2
20.	А) девойките Б) омъжи В) припомнят Г) положение	За всеки верен отговор се дава по 0,5 точка / общо 2
21	интерпретативно съчинение или есе.	15

Времетраене: 2 астрономически часа

Общ брой точки от теста и аргументативния текст - 40

Брой точки: .....

Превръщане на точките в оценка – формула: $2 + (к/р \cdot 4)$

К – броят точки, който е събран

Р – максималният брой точки

Оценка: .....

Критерии за оценяване на интерпретативно съчинение

I. Литературни компетентности – максимален брой точки – 5

Разбиране и осмисляне на условия характер на литературата – от 0 до 1 т.

Знания за процесите в литературната история, автора и творбата – от 0 до 1 т.

Умения да се прилагат знания за строежа и функционирането на литературната творба и изясняване на зададени проблеми – от 0 до 2 т.

Интерпретиране на художествените смисли съобразно поставен проблем –от 0 до 1 т.

II. Знания и умения за изграждане на аргументативен текст – максимален брой точки – 6

Наличие на теза, съответстваща на темата и проблема – от 0 до 1 т.

Адекватна, конкретна и изчерпателна аргументация – от 0 до 2 т.

Логическа последователност на аргументацията – от 0 до 1 т.

Ясно структурирани и смислово свързани композиционни части (Увод, изложение, заключение) – от 0 до 2 т.

III. Езикови норми – максимален брой точки – 4

Знания и умения за прилагане на лексикалната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на граматичната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на правописната норма – от 0 до 1 т.

Знания и умения за прилагане на пунктуационната норма – от 0 до 1 т.